

မောင်တင်မြိုင်
(အင်းလေး)

အင်းလေးတိုက်တေး
က ဗျ ှ ဗျ ှ :

လူမျိုးတစ်မျိုးရဲ့စာပေကို
 မြတ်နိုး ထိန်းသိမ်းရတယ်ဆိုတာ
 ပေပုရပိုက်ပေါ်၊ စက္ကူပေါ်
 ရေးထားတာကိုတင် ပြောတာမဟုတ်ဘူး။
 အဘိုးက မြေး၊ အဖက သား နှုတ်တိုက်
 ကမ်းလာခဲ့ကြတဲ့ နှုတ်ထွက်စာပေကိုပါ
 ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်။

မောင်သာနိုး - အမှာစာမှ

တိုက်တေးလို့ ဆိုကြတဲ့အခါမှာ
 အနိုင်အရှုံးသဘော၊
 ပြိုင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ကြတဲ့သဘောက
 နည်းပါးလှပါတယ်။
 တိုက်ဆိုင်ပြီး ကဗျာရွတ်ဆိုတဲ့ သဘောက
 ပိုပြီး များနေပါတယ်။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်
 တိုက်ဆိုင်ပြီး ကဗျာရွတ်တဲ့ပွဲကို
 တေးတိုက်ပွဲ၊ အဲဒီ တေးတိုက်ပွဲမှာ
 သိဆိုကြတဲ့ ကဗျာတွေကိုတော့
 တိုက်တေးလို့ အမည်ပေးကြတယ်လို့
 ယူဆပါတယ်။

မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး)

MTM 2000 Ks

9 248480 494464

mgyoe.com

ဒီစာအုပ်လေးကို တတိယအကြိမ် ပြန်လည်ထုတ်ဝေခွင့်ပေးတဲ့
ဆရာမောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး) ရဲ့သားဖြစ်သူ တေးရေး ကိုမောင်မောင်ဇော်လတ်၊
ဆက်သွယ်ပေးတဲ့ မိတ်ဆွေကြီး ကိုမိုးမင်းသိမ်းတို့ကို ကျေးဇူးတင်ရပါတယ်။
နှစ်ကာလများစာပေ

တန်ဖိုး - ၂၀၀၀ ကျပ်

အင်းလေးတိုက်တေးကဗျာများ မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး)

နှစ်ကာလများ

အမှတ် ၁၀၄၊ အပေါ်ဆုံးထပ် (က)၊
အောင်ဇေယျလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - ၀၉ ၂၅ ၄၈ ၄၈ ၀၄၈
e-mail: theeras2001@gmail.com

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

အင်းလေးတိုက်တေးကဗျာများ

မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး)

တတိယအကြိမ်၊ အောက်တိုဘာ၊ ၂၀၁၈။

ဒုတိယအကြိမ်၊ ဇွန်၊ ၂၀၀၅ (The Couple)

ပထမအကြိမ်၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၇၀ (လင်းကြက်စာအုပ်တိုက်)။

အုပ်ရေ - ၁၀၀၀

ထုတ်ဝေသူ ဦးစိန်ဝင်း၊ နှစ်ကာလများ စာပေ (၀၀၇၄၄)၊ ၁၀၄၊ အပေါ်ဆုံးထပ် (က)၊
အောင်ဇေယျလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ အတွင်းနှင့် အဖုံးပုံနှိပ် ဦးအေးဝင်း၊ အေးကမ္ဘာ
ပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၂၉၀)၊ အမှတ် ၄၆၊ ၄၆ လမ်း၊ ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ မျက်နှာစုံ
ဘဌေးကြည်၊ ကွန်ပျူတာစာစီ သရဖီ၊ စာအုပ်ချုပ် ကိုမြင့်။

မာတိကာ

၁။ အင်းသား လူထုကဗျာ၊ မောင်သာနိုး	၇
၂။ စကားဦး	၁၇
၃။ တိုက်တေးကဗျာ စုဆောင်းသူရဲ့ အမှာ	၁၉
၄။ အင်းလေး တိုက်တေးကဗျာများ	၃၅

အင်းသားလူထုကဗျာ မောင်သာနိုး

ကိုစိုးမောင်-မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး) ရဲ့ 'အင်းလေးတိုက်တေးများ'ကို ပြန်ထုတ်မယ်သိရတော့ ဝမ်းမြောက်ရတယ်။ ကိုယ့်အပေါင်းအသင်းရဲ့ စာအုပ်ကို ပြန်ထုတ်မယ်ဆိုလို့ ဝမ်းသာတာမဟုတ်၊ မြန်မာစာပေချစ်မြတ်နိုးသူ အားလုံးအတွက် လိုနေတာလေး ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်လို့ ကြည်နူးရတာ ဖြစ်တယ်။ စာအုပ်က အခု နှစ်သုံးဆယ်ကျော်ကျော် ကြာသွားပြီဆိုတော့ တကယ်ကို ရှားပါးပစ္စည်း ဖြစ်သွားပြီ။ တချို့လူငယ်လေးတွေ မြင်ဖူးကြားဖူးမှာတောင် မဟုတ်တော့ဘူး။

လူမျိုးတစ်မျိုးရဲ့ စာပေကို မြတ်နိုး ထိန်းသိမ်းရတယ်ဆိုတာ ပေပုရပိုက်ပေါ်၊ စက္ကူပေါ် ရေးထားတာကိုတင် ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ အဘိုးက မြေး၊ အဖေက သား နှုတ်တိုက် ကမ်းလာခဲ့ကြတဲ့ နှုတ်ထွက်စာပေကိုပါ ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်။ နှုတ်ထွက်စာပေဆိုတာ စကားပုံ ဆိုရိုးတွေ၊ ဂါထာ မန္တရားတွေ၊ နတ်ပင့် နတ်လျှောက်တွေ၊ ကလေးတွေ ဆော့ကစားရင်း ရွတ်စာတွေ၊ လူထုတေးသံတွေ၊ လူထုပုံပြင်တွေ အမျိုးမျိုး ရှိကြတဲ့ အထဲ လူထုတေးသံ ဝါ လူထုကဗျာဟာ ထိပ်ဆုံးက ပါနေတယ်။ မြန်မာလူထုကဗျာတွေ စုဆောင်းသိမ်းဆည်းတဲ့ အလုပ်ကို ကိုလိုနီခေတ်က

mgyoe.com

မြန်မာပြည်မှာ မင်းကြီးလုပ်သွားတဲ့ စတူးဝဒ် (J. A. Stewart) တို့၊ ဦးလူကလေးတို့၊ ဦးဖိုးလတ်တို့၊ Kအမည်ခံ ဦးခင်ဇော်တို့၊ နောင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းတို့က လုပ်ခဲ့ကြပြီ။ တောင်ရိုး ဓနုလူထုတေးသံတွေကို တက္ကသိုလ်ရောက် တောင်ရိုး ဓနုကျောင်းသားတွေက စုဆောင်းကြ၊ ထုတ်ဝေခဲ့ကြပြီး အင်းလေးကန်ဒေသနေ အင်းသားတို့ရဲ့ လူထုတေးတွေ စုဆောင်းတဲ့ အလုပ်ကို မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး)က လုပ်ခဲ့တာပါပဲ။

လူထုကဗျာတွေ စုကြဆောင်းကြသူတွေထဲမှာ စတူးဝဒ်က ဒီကဗျာဘယ်က ရတယ်က စတင်ပြောပြပြီး သမိုင်းကြောင်းကို ခေါ်မခေတ်က အစချီကာ နွယ်ပြတယ်။ K ကလည်း သူ့အောက်ပိုင်း ရေး၊ မြိတ်၊ ထားဝယ်ထိ၊ အထက်ပိုင်း ကျောက်ဆည်၊ မန္တလေး၊ ရွှေဘိုထိ သွားကာ စုဆောင်းရပုံကို ရှင်းပြလေ့ရှိတယ်။ ဆိုပုံ၊ တီးပုံလည်း နည်းနည်းပါးပါး ညွှန်းရဲ့။ အရသာခံ ဝေဖန်သုံးသပ်တာမျိုးတော့ သူလည်း မလုပ်၊ တခြားပုဂ္ဂိုလ်များလည်း လုပ်လေ့မရှိကြဘူး။ စတူးဝဒ်၊ K၊ ဦးလူကလေးတို့က ဖြင့် အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်တွေ လုပ်ကြရဲ့။ မြန်မာ လူထုတေးကဗျာအချို့ကို ကျွန်တော် ဝေဖန် အရသာခံ လုပ်ကြည့်တယ်။ အို ... ဒါတော့ မစုဘဲနဲ့ ဦးဖိုးလတ် စုထားတာလေးလောက်နဲ့ အကဲဖြတ် ဝေဖန်တာပါ။ ကျုပ်တို့ကမှ တကယ်လုပ်တာပါရယ်လို့ စုဆောင်းရုံသက်သက် လုပ်သူအချို့က မကျေမချမ်း ဖြစ်ကြတယ်။ ကြိုက်သူတွေကတော့ အားပေးကြသမို့ စာအုပ်တောင် ထွက်သွားပါပြီ။ ကိုတင်မြိုင်ကတော့ စုလည်းစု၊ ဘယ်က ရတယ်လည်း ပြောပြ၊ ဖြစ်ထွန်းလာပုံကိုလည်း ခြေရာခံလိုက်ပြထားတာကို သူ့အမှာစာမှာ တွေ့ကြရတယ်။

သူ့အမှာစာမှာ ထောက်ပြထားသလိုပဲ၊ အင်းလေးတိုက်တေးတွေဟာ အင်းလေး 'လေ' ပါပေမယ်လို့ အများစုက မြန်မာဆန်တယ်။ 'မန္တလေးခေတ် အယဉ်အနုတွေပါတဲ့ ပြဇာတ်စာအုပ်ပါ တေးကဗျာကို အင်းလေးကျေးတောနေတို့ စွဲမက်လာကြပြီး လွမ်းမိုးမှု ခံကြရတာပါပဲ။ မန္တလေးဇာတ်စာသားတွေနဲ့ 'တောင်ဖီလာ'၊ 'တောင်ခမောက်'၊ 'အင်းတိမ်ချောင်း' တို့ အလှကိုဖွဲ့ကာ 'ရွှေအင်းတိမ်ဘုရား'၊ 'ဖောင်တော်ဦးဘုရား' တို့ကို တိုင်တည်ကြတော့တာပါပဲ။

တောင်ဖီလာ တောင်ခမောက်
 တောင်အောက်က ရေကန်သာ
 ချိုးမယ်လို့
 ချိုးမယ် လာ
 ကန်သာက သာဘူး
 နတ်ရေကန် သာတဲ့ အင်း
 ငါးနဲ့ မကင်း

ဒါပေမဲ့ သူတို့ ဘာသာဘာဝလေးတွေဟာ ကြည်နူးစရာ။ မိမိ
 ယောက်ျားလေးက အပျိုစစ်ပါတယ်။ 'စိန်ပြောင်ပြောင်' ဖောင်တော်ဦးမှာ
 (မြန်မာ 'ရွှေပြောင်ပြောင် တောင်ပေါ်က ဘုရား') ကျိန်ပြောရပါတယ်။
 မယ်ကသာ အပျိုမစစ်တာပါရယ်လို့ ပြောပုံလေးဟာ ချစ်စရာကောင်းတယ်။

အပျိုဆို သည်မောင် စစ်ပါရဲ့
 အနှစ်က ဖော့ပန်းရောင်
 စိန်ပြောင်ပြောင် ဖောင်တော်ဦး
 စူးစေတော့ မောင်
 ပျိုသယောင်
 ဟန်ဆောင်တဲ့ မယ်က
 စိန်ပြောင်ပြောင် ဖောင်တော်ဦးကို
 စူးစေ မောင်က

မြန်မာ ကာလသားက 'ဟိုကောင်မလေး ညိုတိုတို တို့ကိုကြိုက်လို့
 ငို'လို့ ကျီစယ်တယ်။ အင်းသားလူပျိုကတော့ 'တို့ကို ရမလားလို့ တစ်ည
 တစ်ခါမက နှစ်ခါ သနပ်ခါးလိမ်းရတယ်ဟေ့၊ ရှက်ပါတယ်'လို့ နောက်
 ပြောင်လိုက်ပုံ၊ လုံမက အားကျမခံ 'တို့ကို ရမလားလို့ အကျီတစ်ထည်
 က နှစ်ထည် လဲဝတ်တယ်ဟေ့၊ တို့တော့ မရဘူး၊ ကြွေးပဲတင်တယ်'
 ပြန်တွယ်လိုက်ပုံဟာလည်း ပီတိဖြစ်စရာ အကွက်လေးပါပဲ။

သည်မောင်ကို ရမလားလို့
 တစ်ညများ တစ်ခါ နှစ်ခါ
 လိမ်းတဲ့ နံ့သာ
 မောင် မလာ
 နံ့သာတဲ့ အရုံး
 ပါးပေါ်မှာ နံ့သာစက်ကိုလ
 မင်း ရှက်ပါဦး။

သည်မယ်ကို ရမလားလို့
 အင်္ကျီများ တစ်ထည် နှစ်ထည်
 လဲလှယ်လို့ နေ
 လဲလို့သာ နေ
 မယ့်ကိုလေ ရဘဲ
 ရွှေအင်းတိမ် ကန်တော်ပွဲမှာ
 ကြွေးတွေက ဝဲ။

မြန်မာ့ရိုးရာမှာ ကလေးတွေ၊ လူပျိုအပျိုတွေ ညည စကားထာ
 ဝှက်တမ်း ကစားလေ့ရှိကြတယ်။ ပျော်စရာ၊ ကြည်နူးစရာ ကောင်းလှတယ်။
 ဟောဒီ အင်းလူပျိုအပျိုတို့ရဲ့ စကားထာကလေးဟာ ယဉ်လှတယ်။

ငယ်တော့ခါ ချိုကိုင်းလို့
 ကြီးတော့ခါ ချိုမပါ
 မေးတဲ့ ပုစ္ဆာ
 သည် ပုစ္ဆာ
 ဖြေနိုင်ရင် ဖြေကြ
 ရွှေတစ်ရာ ငွေတစ်သောင်း
 လောင်းမယ် ခုည

အဖြေ 'ထက်ကောင်းကင် ထွန်းတဲ့လ' ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ပုဒ်ကတော့ 'ရေမှာ နေ ကုန်းမှာ ဥ/ခြေလေးခု သတ္တဝါ' ရယ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဖြေ 'လိပ်' ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုကတော့ 'အပြင်က ရဲ/အထဲက ရွှေဝါ' ဖြစ်တယ်။ အဖြေ 'ပိန္နဲသီး' ပါတဲ့။

ဟောဒီကဗျာလေးကတော့ မြန်မာကဗျာလေးကို 'အင်းမှုပြု'ထား တာ ထင်ရှားတယ်။

မရွာဘဲ
မမည်းလာနဲ့ ရွှေမိုးညို
ဥဒေါင်းတောင် တောင်တစ်ဝိုက်က
မှောင်မိုက်လို့ ညို
တို့ဆီမှာ ရွာမလိုနဲ့
သူ့ဆီကို ရွာလို့သွားတယ်
မိုးများ ကွက်ကျား

သူ့နောင်တော် မြန်မာ လူထုကဗျာက ဒီလိုပါ -

မရွာဘဲ
မမည်းပါနဲ့ ရွှေမိုးညို
အိမ်ကလူ အနေကျဲ့အောင်
မိုင်းအုံ့လှသကို
ရွာတော့ ရွာမလိုနဲ့
ရွှေမိုးညို မြောက်မြေတူးဆီက
ချုန်းသင့်ပါဘူး။

ချစ်တယ်ဆိုတာ လွယ်ပါတယ်။ ချစ်လို့ ညားပြီးတဲ့နောက် ဝမ်း ရေးက ခက်လာနိုင်ပုံကို အင်းမောင်မယ်တို့ ပူတတ်ပုံလေးဟာ ရင်နင့် စရာ ကောင်းသလောက် ချီးကျူးရမှာလည်း ဖြစ်တယ်။

တစ်စလယ်ဝင် အိုး
 မစိုးပါနဲ့ မကြီးရယ်
 မောင်လေးခင် ရှာလို့ကျွေး
 တဖြည်းဖြည်း ငတ်စေမယ်
 ပျိုတို့မယ်
 သိလွယ်ပေါ့ စကား
 မင်း ယုံတော့လား

တစ်စလယ်ဝင် အိုး
 မစိုးပါဘူး မောင်ကြီးရယ်
 ကံရှိရင် နှစ်ယောက်ကြား
 ပွားလာလိမ့်မယ်
 ပျိုတို့မယ်
 သိလွယ်ပေါ့ အရေး
 ကိုးကုဋေကြွယ် သူဌေးကိုလ
 မွဲတတ်ပါသေး။

ကိုယ့်ဒေသမှာ လုပ်ကိုင်စားလို့ မရတော့ အင်းသားလေး လှေထိုး
 လိုက်တော့မယ်။ မိန်းကလေးက ငိုရှာတယ်။ ကြေကွဲစရာလေးပေါ့။

အရှေ့တောင် တစ်ရိုး
 လှေထိုးလိုက်မယ် ဆို
 လေးမယ်က ငို
 မငိုပါနဲ့ နှမလေး
 မောင်တို့မှာ ဝမ်းစာရေး
 သွားမယ် မနှေး။

မောင် ထွက်သွားလို့ လွမ်းစာတွေ သိရရာမှာတော့ အင်းဝသူ
 မယ်ခွေဆီက မန္တလေး မြို့မငြိမ်းက ယူခဲ့တာကို တစ်ခါ အင်းသူလေးက

ငှားလိုက်ပြန်ကာ 'မိတ္တီလာ ဖား' နဲ့ ပေါင်းပေးလိုက်တယ်။

ရွှေမြို့ကို မောင် သွားလို့
ပါးလိုက်တိုင်း မယ့်စာစောင်
ဖုန်းမောင် သိအောင်
စာလုံးရယ် ကြောင်တောင်တောင်နဲ့
စာကောင်တောင် မပီသေးပါဘူး
မိန်းမ လက်ရေး

မြန်မာပြည်တစ်လွှားမှာ ပေါ်တော်မူဘုရားတွေ ခဏခဏ ပေါ်တတ်
သလို အင်းလေးမှာလည်း ပေါ်တယ်နဲ့ တူတယ်။ ပေါ်သမှ တစ်နေရာ
တည်း သုံးဆယ့်နှစ်ဆူ ဆိုတော့ ပြုံးရသေးတယ်။ ရေးစပ်ပုံကလည်း
မြန်မာတေးစာသား ယူထားလိုက်သေးတာ။

တို့အိမ်ငယ် နောက်နား
ဘုရားတဲ့ ပေါ်တော်မူ
သုံးဆယ့်နှစ်ဆူ
ပေါ်တော်မူ
ရွှေရူမို့ ဘုရား
မယ်နဲ့မောင် သစ္စာထား
မြဲပါ့မလား

ရှေးရိုး မြန်မာတေးနဲ့ ကဗျာတို့မှာ ယေဘုယျသဘောသာ ဖွဲ့ကြ
တာ များပြီး တစ်ဦးတည်းကို ဖွဲ့ခဲ့တယ်။ အင်းလေးတိုက်တေး တစ်ပုဒ်
မှာတော့ ရှားရှားပါးပါး တစ်ဦးကို အမည်နာမနဲ့ ဖွဲ့ထားတာ တွေ့ရတယ်။

နော်ဇာကုံး
ပုတ်လုံးလောက် အပ်ပါ့မယ်
ရွာမနေ ပန်းထိမ်လှိုင်းကို

ခိုင်းခတ်နေတယ်
အပ်ပါ့မယ်
မိငယ်မို့ ကောင်လုံး

ဒီကဗျာမှာ 'ရွာမ' ဆိုတာ ဟဲယာရွာမကို ပြောတာ။ 'ပန်းထိမ်လှိုင်း' ဆိုတာ ဒီရွာက ပန်းထိမ်ဆရာ ဦးလှိုင်းကို ပြောတာ။ 'ခိုင်းခတ်နေတယ်' ဆိုတာ 'နော်ဇာကုံး' အလုပ်ခိုင်းနေတယ်လို့ ပြောတာတဲ့။ အတိအကျကို အမည်နာမနဲ့ ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ 'မိငယ်'ကပါ ညီမထွေးမို့ ပြောတာ မဟုတ်။ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ရဲ့ အမည်ဆိုရင်တော့ ပြောစရာကို မကျန်တော့။ အထူးခြားဆုံးကဗျာ ဖြစ်သွားပြီ။

ဒို့ထက် ထူးခြားတာကတော့ အာရုံတွေ နှောသွားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ မမျှော်လင့်ထားဘဲနဲ့ ကဗျာဈာန်ဝင်သွားပြီး ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်သွားရတာပါပဲ။

အနောက်လေ နေဝင်စ
နေကျရင် သည်မောင်မှာ
လွမ်းစိတ် နှစ်ဖြာ
လွမ်းမျိုးလေ ဖြူပြာညိုနဲ့
စား မချို နေ မဖြောင့်
လွမ်းစိတ် ခင်ကြောင့်

'လွမ်းစိတ်၊ လွမ်းမျိုး'ဆိုတာ စိတ်ထဲ ခံစားရတာပါ။ အဲဒါကို မျက်စိအမြင်အာရုံလိုလို အဖြူ၊ အညို၊ အပြာ အရောင်ခြယ်ပေးလိုက်တော့ နိမိတ်ပုံဟာ ပေါ်လွင် ရုပ်ကြွသွားတော့တယ်။

ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ကိုတင်မြိုင် စုစည်းတင်ပြထားတဲ့ အင်းသားတို့ရဲ့ လူထုကဗျာ ၁၅၈ ပုဒ် ပါတယ်။ အဲဒီထဲမှာ လေးချိုး ၈၂ ပုဒ်၊ တြိချိုး ၇၆ ပုဒ် ပါဝင်ပြီး ၁၄ ပုဒ် ကာရန်မညီတာ တွေ့ရတယ်။ လူထုကဗျာ မှာ ကာရန်မညီတာ မဆန်းကြောင်း ကျွန်တော် ရေးဖူးပါပြီ။ ကာရန်မညီပေမဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ စိတ်ကူးလေးတွေဟာ ချစ်စရာကောင်းပါတယ်။

m g ဒါလေးတွေကို နောင်မျိုးဆက်တွေပါ ဖတ်ပြီး ပြုံးကြရအောင် ထိန်းသိမ်း
အမွေပေးကြရမယ်။ ကိုယ်တိုင်ကတော့ သူ့အတွေးကို တုဖို့ မလိုပါဘူး။
သူ့အလှည့်တုန်းက သူဟာ အသံကို၊ စကားလုံးကို ဒီလို ကိုင်တွယ်သွား
ပါလား ဆိုတာကိုတော့ နားလည်အောင် စူးစမ်းဆင်ခြင်တတ်ရမယ်။

မောင်သာနိုး

ပင်လုံထိပ်ထားစံအိမ်
ဦးဝိစာရလမ်း၊ ရန်ကုန်
၁၉ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၀၄။

အင်းလေးတန်ထဲမှာနေတဲ့
'ဖေဖေနဲ့ မေမေ'ဖို့

စကားဦး

တိုက်တေး ကဗျာတွေကို ရွတ်ဆိုပေးကြတဲ့ ဟဲယာရွာမ ကလေး
 ငယ်ရပ်က ဖိုးငြိမ်း၊ ရှေ့ရပ်ငယ်ရပ်က ပေါင်ထိုက်၊ အကြီးရ၊ ပြင်လွင်ရပ်
 က ဖိုးပန်း၊ နောက်ရပ်ကြီးရပ်က ဖိုးထိုက်၊ သလဲဦးအင်းရွာက ဖိုးမိုး၊
 အင်းပေါ်ခုံရွာက ပေါင်ငြိမ်း၊ ကြာတောရွာက ပေါင်မျှင်၊ ရေဆာရွာက
 ဖိုးလုံး၊ ပေါင်သိမ်း၊ လယ်သစ်ရွာက ဖိုးအုံ၊ နန်းပန်ပေါက်ပါးရွာက ဖိုး
 ဖေ၊ ပေါင်အေးရင်၊ ပေါင်အေးမယ်၊ အင်းတိမ်ရွာက ပေါင်စင်၊ လယ်ပြင်
 ရွာက ဖိုးထွန်း။ သပြေပင်ရွာ၊ မင်းချောင်းရွာ၊ ပန်းကန်ရွာတို့က တိုက်တေး
 စာဆိုတွေ။ ပုရပိုက်ဟောင်းတစ်ခုကို ကူးယူခွင့်ပြုတဲ့ မြသင်း(တောင်ကြီး)
 စတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးကိုရော ...။

တိုက်တေး ကဗျာတွေကို ကူညီစုဆောင်းပေးခဲ့ကြတဲ့ ဟဲယာရွာမ
 ကလေးကြီးရပ်က ဆရာမ ဒေါ်ရွှေရွှေ၊ သလဲဦးရွာက ဆရာမ ဒေါ်ရွှေခင်၊
 ကိုသန်းဆောင်၊ ဟဲယာရွာမက ကိုကြည်မောင်၊ ကိုထွန်းရွှေ၊ (ပြင်လွင်)
 ကိုထွန်းရွှေ၊ ကိုလှဝင်း၊ ကိုခင်မောင်၊ သပြေပင်ရွာက ကိုကျော်ဝင်း၊
 လယ်သစ်ရွာက ကိုမိုလ်ခဲ၊ ပန်းကန်ရွာက ကိုစံရင် အစရှိတဲ့ သူငယ်ချင်း
 တွေ အားလုံးကိုပါ အထူးကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ကလေး ထုတ်ဝေဖြစ်အောင် ကူညီအားပေးကြတဲ့ ပညာရေး
 တက္ကသိုလ် နောက်ဆုံးနှစ်က ကိုတင်လွယ်၊ ကိုမောင်မောင်သန်း၊ မခင်
 သူသူ၊ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်က ကိုခင်မောင်သန်း၊ မသန်းရင်၊ ဆေး
 တက္ကသိုလ် ၁ က မငွေရီ အစရှိတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေကိုလည်း ကျေးဇူးတင်
 ကြောင် ဖော်ပြအပ်ပါတယ်။

မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး)

တိုက်တေးကဗျာ စုဆောင်းသူရဲ့ အမှာ

မြန်မာစာပေမှာ 'ကောက်စိုက်မတေးသံ'၊ 'မောင်းထောင်းတေးသံ' စတဲ့ တေးကဗျာတွေဟာ ကျေးလက်လူထုတွေ ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုခဲ့ကြတဲ့ ကျေးတောနေတို့ရဲ့ ကဗျာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကဗျာတွေကို ကျေးတောနေတို့ဟာ 'ကောက်စိုက်'ရင်း၊ 'မောင်းထောင်း'ရင်း သီဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ ရှေးဘိုးဘွား လက်ထက်ကတည်းက တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် နှုတ်တိုက် ရွတ်ဆိုင်း ထိန်းသိမ်း သယ်ယူခဲ့ကြပါတယ်။ အရေးအဖတ်ထက် 'ရွတ်ဆိုမှု'ကို အဓိကထားခဲ့ကြတဲ့ ကဗျာတွေပါ။ အဲဒီလို ကျေးလက်ကဗျာ ရွတ်ဆိုကြတဲ့ အလေ့အထကို တိုင်းရင်းသားတိုင်းလိုလိုမှာ တွေ့ရပါတယ်။ အချို့ တိုင်းရင်းသားတွေမှာဆိုရင် ဒီကနေ့အထိ ကဗျာရွတ်ဆိုတဲ့ အလေ့အထဟာ ခိုင်ခိုင်မာမာကြီးပဲ တည်ရှိနေပါသေးတယ်။

ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း အင်းလေးကန်တစ်ဝိုက်မှာ နေထိုင်ကြတဲ့ အင်းသား လူမျိုးစုတွေထဲမှာလည်း ကဗျာရွတ်ဆိုတဲ့ အလေ့အထတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ရွတ်ဆိုတဲ့ တေးကဗျာတွေကို 'တိုက်တေး'၊ 'ချိုးတေး' ရယ်လို့ ခေါ်ဆိုကြပါတယ်။ သူတို့ ကဗျာရွတ်ပွဲကြီးကိုလည်း 'တေးတိုက်ပွဲ' လို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ အဲဒီ တေးတိုက်ပွဲတွေဟာ တစ်ခေတ်တစ်ခါက

အင်းလေးမှာ တော်တော်ပဲ ခေတ်စားခဲ့ကြပါတယ်။ 'တိုက်တေးကဗျာ' တွေဟာလည်း အင်းလေးသူ အင်းလေးသားတို့ရဲ့ နှုတ်ဖျားမှာ ပျံဝဲလို့ နေခဲ့ကြပါတယ်။

'တေးတိုက်ပွဲ' တွေနဲ့ 'တိုက်တေး' တွေအကြောင်းကို မပြောမီ အင်းသားတွေရဲ့ နောက်ခံသမိုင်းကို နည်းနည်းတင်ပြဖို့ လိုမယ် ထင်ပါတယ်။ 'အင်းသား'တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပညာရှင်အသီးသီးက အမျိုးမျိုး ယူဆနေကြပါတယ်။ အချို့က 'အင်းသား'တွေဟာ ထားဝယ်အဆက် အနွယ်တွေရယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ဒါကတော့ အင်းလေး သက်ကြီး ရွယ်ကြီးတွေက ပြောနေကြတဲ့ အချက်ပါ။ တချို့ကတော့ 'အင်းသား' တွေဟာ ပုဂံသားတွေပဲလို့ ယူဆကြပါတယ်။

ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ ပါမောက္ခလုစ်လို့ သမိုင်းသုတေသီတွေလည်း ပါပါတယ်။ အချို့ သုတေသီတွေကတော့ အရှေ့မြောက်ဘက်ကနေပြီး 'တိဘက်တိုဘားမင်း' အုပ်စုတွေ ဝင်ရောက်လာတဲ့အခါမှာ လမ်းကွဲသွား တဲ့ တိုင်းရင်းသားတစ်စုရယ်လို့ ယူဆကြပါတယ်။ အဲဒီ တိုင်းရင်းသား တွေထဲမှာ 'ဒေသသုံး မြန်မာစကား'ကို ပြောဆိုနေကြတဲ့ တောင်ရိုး၊ ဓနု၊ အင်းသား စတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေ ပါဝင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒေါက်တာ သန်းထွန်းကလည်း ၁၅ ရာစုအကုန် ဟံသာဝတီပျက်တော့ ဗမာနယ်ပယ် တွေ ဆူပူတဲ့အတွက် ဗမာလူမျိုး တော်တော်များများဟာ သံလွင်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသကို ခိုလှုံသွားကြပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အင်း လေးနဲ့ ပင်းတယဘက်ကို ခိုလှုံသွားကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အင်းလေးဒေသမှာရှိတဲ့ 'ရွှေအင်းတိမ်'ဘုရား ကျောက်စာအရဆို ရင် ရွှေအင်းတိမ်ဘုရားကို သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၀၀ ကျော်မှာ အသောက မင်း တည်တယ်။ အဲဒါကို နရပတိစည်သူမင်းကြီးက ပြုပြင်တယ်။ တစ်ခါ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၇ မှာ ဘိုးတော်ဘုရားက တစ်ဖန် ပြုပြင်တယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီ ရွှေအင်းတိမ်ဘုရား အဆောက်အဦတွေမှာလည်း ပုဂံ လက်ရာတွေကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ပုဂံခေတ်မတိုင်မီ၊ ဒါမှ မဟုတ် ပုဂံခေတ်လောက်ကတည်းက အင်းလေးဒေသမှာ လူတွေ နေ ထိုင်ကြပြီလို့ မှတ်ယူနိုင်မယ် ထင်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ အထင်ရှားဆုံး၊ အခိုင်မာဆုံး အထောက်အထားတွေကို

m g y o e . c o m SAMPLE BOOK

တော့ ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးမှာ တွေ့ရပါတယ်။ ကျောက်စာ၊ ပေစာ၊ ပုရပိုက်စာ စတဲ့ အထောက်အထားဘက်ကကြည့်ကြည့်၊ ဗိသုကာလက်ရာ၊ နံရံဆေးရေး ပန်းချီပန်းပု လက်ရာတွေဘက်ကပဲကြည့်ကြည့် အင်းလေးနဲ့ ပြည်မဟာ ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးမှာ အဆက်အသွယ်များခဲ့တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးဟာ နိုင်ငံရဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ အဘက်ဘက်က တိုးတက်တာနဲ့အမျှ 'ကောက်စိုက်မတေးသံ' 'မောင်းထောင်း တေးသံ' 'ဗုံကြီးသံ' တွေဟာလည်း လယ်ကွင်းထဲမှာ တည်ညံ့ ပျံ့လွင့်နေတဲ့ ကာလပါ။

ဒီတော့ အင်းလေးတိုက်တေးကဗျာ ရွတ်ဆိုမှု အလေ့အထဟာ ကုန်းဘောင်ခေတ် ကျေးလက်တောနေဆီက ပြန့်ပွားလာတာများလားလို့ တွေးစရာတွေ ရှိပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အင်းလေးတိုက်တေး ကဗျာတွေမှာ 'ကောက်စိုက်တေးသံ'၊ 'ဗုံကြီးသံ' တွေရဲ့ အဋ္ဌေအသက်ကို တွေ့နေရလို့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အင်းလေးဒေသ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လေ့လာ ကြည့်တဲ့အခါ ဒီလို ကဗျာရွတ်ဆိုကြတဲ့ အလေ့အထဟာ ဓနု၊ တောင်ရိုး တွေမှာရော၊ ပအိုဝ်း၊ ရှမ်း စတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေမှာရော တွေ့ရပါတယ်။ ဓနုမှာ 'အနုရိုး'၊ 'ပလီတိုက်တေး' စတဲ့ ကဗျာရွတ်ဆိုမှုတွေ ရှိသလို 'တောင်ရိုး' နဲ့ 'ပအိုဝ်း' တွေမှာလည်း ကဗျာရွတ်ပွဲကြီးဖြစ်တဲ့ 'မော်အေး' တာဟာ ဒီနေ့အထိ ရှိပါသေးတယ်။

ရှမ်းတိုင်းရင်းသားတွေမှာလည်း အခမ်းအနား ပွဲလမ်းသဘင်တိုင်း အမျိုးသားစာဆိုက တစ်ဖက်၊ အမျိုးသမီးစာဆိုက တစ်ဖက် ကဗျာရွတ်ဆိုကြတဲ့ အလေ့အထတွေ၊ အမျိုးသားစာဆို အချင်းချင်းဖြစ်စေ၊ အမျိုးသမီး စာဆို အချင်းချင်းဖြစ်စေ ကဗျာရွတ်ဆိုကြတဲ့ အလေ့အထတွေ ရှိနေပါ သေးတယ်။ အဲဒီ ကဗျာရွတ်ပွဲကြီးကိုလည်း 'ကွန်းဝေါ့ကန်' လို့ ခေါ်ကြောင်း သိရပါတယ်။

ဒီကဗျာရွတ်ပွဲကြီးမှာ တစ်ဖက်စာဆိုနဲ့ တစ်ဖက်စာဆိုတွေဟာ အပြန်အလှန် ကဗျာတွေ ရွတ်ဆိုကြပါတယ်။ ကဗျာမရွတ်မီ သူရဿတီ ကိုလည်း ပင့်ရပါသေးတယ်။ ဒီကဗျာရွတ်ပွဲကြီးမှာ တစ်ဖက် ဆိုလိုက်တဲ့ ကဗျာနဲ့ ဆီလျော်တဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ပြန်ပြီး မရွတ်ဆိုနိုင်တဲ့ ဘက်ဟာ အလျှောင့်အရယ်ခံရပါတယ်။ ဒီအလေ့ဟာ အင်းလေး 'တေးတိုက်ပွဲ' တွေ

mgyoe.com

နဲ့ ထပ်တူထပ်မျှပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကဗျာရွတ်ဆိုတဲ့ အလေ့အထဟာ တိုင်းရင်းသားတိုင်းမှာရှိတဲ့ ရှေးကျတဲ့ အလေ့အထတစ်ခု ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

တိုင်းရင်းသားတစ်စုနဲ့ တစ်စု ကဗျာရွတ်တဲ့ အလေ့အထ၊ ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်နဲ့ စကားလုံးတွေ ကူးလူးဝင်ရောက်လာနိုင်မယ် ထင်ပါတယ်။ 'တိုက်တေး'တွေရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ဟာ 'သုံးချိုး'၊ 'လေးချိုး'တွေ များပါတယ်။ အင်းလေးတိုက်တေးတွေနဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်တူတဲ့ တေးကဗျာတွေကို *ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း ကျောက်မဲခရိုင်၊ မိုးမိတ်နယ် ကျေးလက်တောရွာတွေမှာ တွေ့ရပါသေးတယ်။

အဲဒီကျေးရွာတွေမှာ သီဆိုကြတဲ့ 'ဗုံကြီးသံ'တွေဟာ အင်းလေးတိုက်တေးတွေနဲ့ အကြောင်းအရာရာ ဖွဲ့နွဲ့ပုံပါ အတော်တူပါတယ်။

အဲဒီကျေးရွာတွေမှာ အသုံးပြုတဲ့ တစ်လံလောက်ရှိတဲ့ စည်ဆိုတာလည်း အင်းလေးဒေသမှာရှိတဲ့ 'လံစည်' နဲ့ အတော်ဆင်တယ်။ ဒါတွေလည်း ဆက်လက် သုတေသနပြုဖို့ လိုအပ်ပါသေးတယ်။ တိုက်တေးတွေမှာ 'ဗုံကြီးသံ' ရဲ့ အရိပ်အငွေ့တွေကို အများဆုံး တွေ့ရတဲ့အတွက်လည်း မိုးမိတ်ကျေးလက်က ဗုံကြီးသံတွေနဲ့ ဆက်စပ်လေ့လာဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

'တိုက်တေး'တွေ ဘယ်အချိန်လောက်က စဆိုခဲ့ကြသလဲဆိုတာတော့ အတိအကျ မပြောနိုင်ပါဘူး။ အင်းလေးဒေသမှာရှိတဲ့ အသက်ရှစ်ဆယ်ကျော် အဘိုးအဘွားတွေကို မေးကြည့်တော့လည်း သူတို့ ခပ်ငယ်ငယ်ကပဲ 'တေးတိုက်ပွဲ'တွေ ကျင်းပနေပြီလို့ သိရပါတယ်။ စာနဲ့ပေနဲ့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့တာလည်း အတော်နည်းတဲ့အတွက် တေးတိုက်ပွဲဘယ်အချိန်က စသလဲ ဆိုတာကို အတိအကျ မပြောနိုင်ပါဘူး။

အင်းလေးတိုက်တေး စာဆိုများ

'တိုက်တေး'တွေ ရွတ်ဆိုကြတဲ့သူတွေဟာ များသောအားဖြင့် အပျိုလူပျိုတွေပါ။ 'တေးတိုက်ပွဲ'ဟာ ပျိုရွယ်တဲ့ အမျိုးသား တိုက်တေးဆိုသူက တစ်ဖက်၊ အမျိုးသမီး တိုက်တေးဆိုသူက တစ်ဖက် 'လက်တန်း' ကဗျာရွတ်ကြရတဲ့ ကဗျာရွတ်ပွဲကြီးပါပဲ။ အဲဒီ တိုက်တေးသီဆိုသူ နောက်

* ရဲဘော်ဘသော် 'လယ်ကွင်းထဲက အနုပညာသည်များ' ၁၉၇၀၊ ဇူလိုင်လ၊ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း။

မှာလည်း အရေးမလှရင် ဖေးမမယ့် 'တေးထောက်'၊ 'တေးကူ' စတဲ့ တိုက်
တေး ဆိုသူတွေကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ တိုက်တေး ဖွဲ့
နဲ့တတ်သူက အသံကြည်လင်ပြတ်သားမှု မရှိတဲ့အတွက် အသံကောင်းသူ
တစ်ယောက်ကို အဆိုခိုင်းရပါတယ်။ သူ ဆိုရမယ့် ကဗျာတွေကိုတော့
'တိုက်တေးစာဆို'က သူ့ဘေးကနေ ရွတ်ပေးပါတယ်။

ဒီလို ကဗျာရွတ်ဆိုကြတဲ့အခါ အမျိုးသား တိုက်တေးစာဆိုဘက်
မှာလည်း အမျိုးသားပရိသတ်တွေ ရှိပါတယ်။ အမျိုးသမီး တိုက်တေး
ဆိုသူဘက်မှာလည်း အမျိုးသမီးပရိသတ်တွေ ရှိကြပါတယ်။ 'တေးတိုက်
ပွဲ'တွေမှာ တစ်ဖက် တိုက်တေးဆိုသူကစပြီး ကဗျာတစ်ပုဒ် ရွတ်ဆိုလိုက်
တဲ့အခါမှာ ကျန်တစ်ဖက်က အဲဒီတေးကဗျာနဲ့ အကြောင်းအရာ ဆီလျော်
မယ့် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို တုံ့ပြန်ပြီး သီဆိုရပါတယ်။

အဲသလို အပြန်အလှန် သီဆိုကြတာကြောင့် 'တေးတိုက်ပွဲ'တစ်ခု
မှာ တိုက်တေးတွေဟာ အများကြီး ဖြစ်လာပါတယ်။ တိုက်တေးတွေကို
ဆက်စပ်ကြည့်ရင်လည်း တွေ့ကြရပုံ၊ ချစ်ကြိုက်ကြပုံ၊ အိမ်ရာထောင်ကြ
ပုံ၊ စားဝတ်နေရေးအတွက် ကုန်သွယ်ကြပုံ စတဲ့ ဇာတ်လမ်းကြီးတစ်ခုလို
ဖြစ်လာပါတော့တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ တချို့ တေးတိုက်ပွဲတွေဟာ တစ်ည
တည်းနဲ့ မပြီးဘဲ နှစ်ည၊ သုံးည ဆက်ပြီး ကျင်းပရတယ်လို့ သိရပါတယ်။
ဒီနေရာမှာ 'တေးတိုက်ပွဲ'တွေဟာ 'မှော်'သဘောမျိုး သက်ဝင်နေတယ်လို့
ထင်ပါတယ်။

အင်းလေး တိုက်တေးတွေကို ရွတ်ဆိုကြတဲ့သူတွေကလည်း အပျို
လူပျိုတွေ၊ နားဆင်ကြတဲ့သူတွေဟာလည်း အပျို လူပျိုတွေ ဖြစ်ကြပါ
တယ်။ သူတို့ သီဆိုကြတာတွေကလည်း ချစ်မှုကြိုက်မှု၊ အိမ်ရာထောင်
ကြပုံ၊ စားဝတ်နေရေးအတွက် အလုပ်လုပ်ရပုံ စတဲ့ 'စိတ်ကူးယဉ် အိမ်
ထောင်သည်ဘဝ'ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့တစ်တွေဟာ ဆယ်ကျော်သက်များ
ပီပီ နောင် တကယ်တွေ့ကြုံရမယ့် 'အိမ်ထောင်သည်ဘဝ'ကို စိတ်ကူးယဉ်
ကဗျာဖွဲ့ဆင်ပြီး ကြည်နူးမှုရှာခဲ့ကြမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ မဖြစ်နိုင်သေး
တဲ့ မိမိရဲ့ဆန္ဒတွေကို ဖြစ်နိုင်သယောင် ထင်ရအောင် ဖန်ဆင်းမှုမျိုးဟာ
'မှော်' ရဲ့ အခြေခံပါပဲ။

တေးတိုက်ပွဲရဲ့ အနိုင်အရှုံးကတော့ တစ်ဖက်က ဆိုလိုက်တဲ့ ကဗျာ

တစ်ပုဒ်ကို ကျန်တစ်ဖက်က အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း ပြန်သိဆိုမချေပ နိုင်ရင် အရေးနိမ့်ပါတယ်။ တစ်ဖက်က တိုက်တေးဆိုသူနဲ့ သူ့ရဲ့ ဘက် တော်သားတွေရဲ့ ရယ်မောတာ၊ လှောင်ပြောင်တာ၊ ခနဲ့တာတွေကို အရေး နိမ့်တဲ့ စာဆိုနဲ့ သူ့ဘက်သားတွေက ခံရပါတယ်။ အဲသလို တေးတိုက်ပွဲ တွေမှာ သီဆိုကြတဲ့ကဗျာတွေကို လေ့လာကြည့်တဲ့အခါ 'အချိတ်အဆက် သဘော'၊ 'အပြေးအလိုက်' သဘောက ပိုပြီးကဲနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အင်းလေးမှာတော့ 'ဆင်စီးမြင်းလိုက်' သီဆိုကြတယ်လို့ ပြောကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် 'တိုက်တေး'လို့ ဆိုကြတဲ့အခါမှာ 'အနိုင်အရှုံး' သဘော၊ 'ပြိုင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်' ကြတဲ့သဘောက နည်းပါးလှပါတယ်။ တိုက်ဆိုင် ပြီး ကဗျာရွတ်ဆိုတဲ့သဘောက ပိုပြီးများနေပါတယ်။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် တိုက်ဆိုင်ပြီး ကဗျာရွတ်တဲ့ပွဲကို 'တေးတိုက်ပွဲ'၊ အဲဒီတေးတိုက်ပွဲမှာ သီ ဆိုကြတဲ့ ကဗျာတွေကိုတော့ 'တိုက်တေး'လို့ အမည်ပေးကြတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

အဲဒီ 'တေးတိုက်ပွဲ' တွေ ခေတ်စားခဲ့တာနဲ့အမျှပဲ တိုက်တေးစာဆို တွေဟာ အင်းလေးကျေးရွာတွေမှာ လူသိများလှပါတယ်။ ရွာတိုင်းမှာ လိုလိုပဲ တိုက်တေးစာဆိုတွေ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါတယ်။ အင်းလေးဒေသရှိ ကျေးရွာတွေဟာ များသောအားဖြင့် ရက်ကန်းလုပ်ငန်း၊ လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ ပန်းပဲ၊ ပန်းထိမ်၊ ရေခြံလုပ်ငန်း၊ တံငါလုပ်ငန်း စတဲ့ လုပ်ငန်းတွေကို လုပ်ကိုင်ကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် 'တိုက်တေးစာဆို' တွေဟာ လယ်သမားကြီးတွေ၊ တံငါ သည်တွေ စတဲ့ အလုပ်သမားတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ ပဒေသရာဇ် စနစ်ဆိုရဲ့ လောင်းရိပ်အောက်က ကြီးပြင်းလာသူများပီပီ စနစ်တကျ ပညာသင်ယူခွင့် မရခဲ့ကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် တိုက်တေးစာဆိုတွေထဲမှာ စာတတ်ပေတတ်တွေ အင်မတန်မှ နည်းပါးလှပါတယ်။ အမျိုးသား စာဆိုအချို့သာ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေမှာ ပညာသင်ခွင့်ရလို့ စာပေအတော် အတန် တတ်မြောက်ကြပါတယ်။

အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုတွေကတော့ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေ မှာ ပညာသင်ခွင့်မရလို့ စာပေ မတတ်ကြပါဘူး။ အမျိုးသမီးတိုက်တေး စာဆို အတော်များများဟာ လုံးဝ စာရေးစာဖတ် မတတ်ကြပါဘူး။

ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ 'တေးတိုက်ပွဲ' တွေမှာ အမျိုးသား တိုက်တေးစာဆိုတွေ နဲ့ တန်းတူရည်တူ ယှဉ်ပြိုင် သီဆိုနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

စာမတတ် ပေမတတ် အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုတွေက စာတတ် ပေတတ် အမျိုးသား တိုက်တေးစာဆိုတွေအပေါ် အနိုင်ယူခဲ့တာတွေကို လည်း တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီ 'တိုက်တေး' ဆိုသူတွေဟာ တေးတိုက်ပွဲ တွေမှာပဲ ငယ်ငယ်ကတည်းက ကြီးပြင်းလာခဲ့ရတော့ သူတို့ ကြိုက်တဲ့ ကဗျာတွေကို အလွတ် ရွတ်ဆိုနိုင်ကြပါတယ်။

တေးကဗျာတွေဆို နားဆင်ရဖန်များတဲ့အတွက် နားရည်ဝနေပါ တော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကဗျာဖွဲ့စည်းပုံကို တတ်ကျွမ်းပြီးသားလိုလို ဖြစ်လာ ပါတော့တယ်။ ဒါကြောင့် ကဗျာပီသအောင် သူတို့ ဖွဲ့နိုင်စွမ်းရှိကြပါတယ်။ ကာရန်မမိတဲ့အခါမှာလည်း 'ထောင့်'နေတယ်၊ မပြေပြစ်ဘူးလို့ ပြောကြ ပါတယ်။ တချို့တိုက်တေးစာဆိုတွေကတော့ ရှေ့က တိုက်တေးစာဆို တွေ ဆိုသွားတဲ့ ကဗျာတွေထဲက ကောင်းနိုးရာရာတွေကို ရွေးပြီး ကျက် ပါတယ်။

ဒါဟာ တိုက်တေး စာဆိုကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တိုက်တေးသီဆို တဲ့အခါမှာ အကြောင်းအရာ ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားတာမျိုး မရှိပါဘူး။ တစ်ဖက်က ဆိုလိုက်တဲ့ကဗျာနဲ့ ဆီလျော်တဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို လက်တန်း ပြန်ပြီး သီဆိုရပါတယ်။

ပြီးတော့ တိုက်တေးဆိုတဲ့အခါ အတော်ခပ်လှမ်းလှမ်းကနေပြီး ပရိသတ်အားလုံး ကြားအောင် သီဆိုရတော့ အသံကြည်လင်ပြတ်သား ဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လက်တန်း ကဗျာဉာဏ်ရှိပြီး အသံ ကြည်လင်ချိုမြဲတဲ့ စာဆိုတွေသာ ကျော်ကြားတဲ့ တိုက်တေးစာဆိုကောင်း ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။

လရောင်အောက်က တေးတိုက်ပွဲ

တေးတိုက်ပွဲ ကျင်းပပုံဟာလည်း စိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းလှပါ တယ်။ ခမ်းနားတဲ့ တေးတိုက်ပွဲဆိုရင် ဘယ်နေ့ ဘယ်ရက်မှာ ဘယ်ရွာက တိုက်တေးစာဆိုနဲ့ ဘယ်ရွာက တိုက်တေးစာဆိုကဖြင့် တေးတိုက်ကြ

မတဲ့ ဆိုတဲ့သတင်းဟာ ပျံ့နှံ့နေပါတော့တယ်။

အဲဒီအခါမျိုးမှာ ရွာနီးချုပ်စပ်က နားထောင်မယ့် ပရိသတ်က လည်း များပြားလှပါတယ်။

ကွမ်း၊ ဆေး၊ လက်ဖက်၊ ရေနွေး စတဲ့ အကျွေးအမွေးတွေလည်း ပါရဲ့။ အခြား ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ အစားအစာတွေလည်း စုံလို့။ ရွာခံက ဧည့်သည်တွေကို ကျွေးမွေးကြတာကိုး။ တေးတိုက်ပွဲ ကျင်းပပုံကလည်း အမျိုးမျိုးပါပဲ။

အမျိုးသား တိုက်တေးစာဆိုနဲ့ သူ့ပရိသတ်က ချောင်းတစ်ဖက်မှာ နေရာယူပြီး အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုနဲ့ သူ့ပရိသတ်က ချောင်းရဲ့ အခြားတစ်ဖက်မှာ လှေတွေနဲ့ နေရာယူကြပါတယ်။ အဲသလို အလယ်က ချောင်းခြားထားတဲ့ တေးတိုက်ပွဲမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။

ပြီးတော့ အမျိုးသား တိုက်တေးစာဆိုနဲ့ သူ့ပရိသတ်က ရေပြင် မှာ လှေတွေနဲ့ နေရာယူပြီး အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုနဲ့ သူ့ပရိသတ် က အိမ်ပေါ်က နေရာယူ သီဆိုကြတာလည်း ရှိသေးရဲ့။ အဆင်သင့်သလို ပြုလုပ်ကျင်းပကြတာကိုး။ ‘တေးတိုက်ပွဲ’ကို နားဆင်တဲ့ ပရိသတ်တွေဟာ လည်း ‘ဇာတ်ပွဲ’၊ ‘အငြိမ့်ပွဲ’တွေလို ခြိမ့်ခြိမ့်သံ စည်ကားခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါ တယ်။ တေးတိုက်ပွဲဟာ ပျိုရွယ်တဲ့ အင်းလေး ကျေးတောနေတို့ရဲ့ အသည်းစွဲ အလှေအထတစ်ခုပေါ့။

တေးတိုက်ပွဲတွေကို ဘာကြောင့် ကျင်းပကြသလဲ၊ ဘာရည်ရွယ် ချက်နဲ့ တိုက်တေးကဗျာတွေ သီဆိုကြသလဲ ဆိုတာကိုလည်း ဆန်းစစ် ကြည့်ဖို့ လိုမယ် ထင်ပါတယ်။ အင်းလေးဒေသမှာ နေထိုင်ကြတဲ့ လူ အများစုဟာ လယ်သမားတွေ မဟုတ်လား။ အင်းလေး လယ်စိုက်ချိန် ဟာလည်း ပြည်မ လယ်စိုက်ချိန်နဲ့ မတူပါဘူး။

အင်းလေးမှာ တန်ခူး၊ ကဆုန်လောက်ကစပြီး လယ်ကို စိုက်ကြ ပါတယ်။ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်လောက်မှာ စပါးရိတ်သိမ်းကြ ပါတယ်။

ဒီတော့ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်းဆိုရင် အားလပ်ခွင့် ရကြ တာပေါ့။ အဲဒီလမျိုးမှာ အင်းလေးရဲ့ သဘာဝကလည်း သိပ်ပြီးသာယာ၊ ကြာဖြူ ကြာနီတွေနဲ့ ပဒုမ္မာကြာတွေလည်း ဖူးပွင့်တုန်း၊ လကလည်း

ထိန်ထိန်သာပြီး မြူတိမ်ကင်းစင်လို့၊ အဲသလို ညမျိုးမှာ တေးတိုက်ပွဲတွေကို မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင် ကျင်းပလေ့ ရှိပါတယ်။

အင်းလေးဒေသမှာရှိတဲ့ ကျန်အလုပ်သမားတွေဖြစ်တဲ့ ပန်းပဲ၊ ပန်းထိမ်၊ ရက်ကန်း၊ တံငါလုပ်ငန်းတွေကို လုပ်ကိုင်သူတွေကတော့ 'သီတင်းကျွတ်'၊ 'တန်ခူးလ' စတဲ့ ဘာသာရေး ရက်မြတ်အခါတွေမှာ အားလပ်ခွင့်ရကြပါတယ်။

အဲဒီကာလရဲ့ ညတွေမှာလည်း တေးတိုက်ပွဲတွေကို ကျင်းပလေ့ရှိပါတယ်။ ဒီအပြင် ဘာသာရေးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ လူစုလူဝေးပွဲကြီးတွေဖြစ်တဲ့ 'အင်းတိမ်ဘုရား ဆွမ်းကြီးလောင်းပွဲ'၊ 'သန်းတောင်ဘုရား ဆွမ်းလောင်းပွဲ'တွေမှာလည်း တေးတိုက်ပွဲတွေ ကျင်းပလေ့ရှိပါတယ်။

အင်းလေးဒေသမှာ အိမ်တစ်အိမ် ဆောက်တဲ့အခါ ရွာသား၊ ရွာသူတွေ အားလုံးက ဝိုင်းဝန်းကူညီကြရပါတယ်။ အဲသလို နေ့အခါ အိမ်ဆောက်လုပ်ငန်းကို လုပ်ပြီး ညအခါမှာ အိမ်ဆောက်တဲ့အိမ်ရဲ့ မြေတလင်းမှာလည်း 'တေးတိုက်ပွဲ'တွေကို ကျင်းပလေ့ရှိပါတယ်။

တိုက်တေးတွေကို သီဆို နားဆင်ကြသူတွေဟာလည်း ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့အတိုင်း ပျိုရွယ်သူတွေ များပါတယ်။

ဒါကြောင်း တေးတိုက်ပွဲကို ကျင်းပခြင်းဟာ ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ကိုင်ပြီးတဲ့နောက် အားလပ်ခွင့်ရတဲ့အခါမှာ တိုက်တေးတွေကို နားထောင်ရင်း ပင်ပန်းမှုကို မေ့ပျောက်လိုတဲ့သဘော၊ ဘာသာရေး အလှူပွဲတွေမှာ တိုက်တေးတွေကို နားထောင်ရင်း ပျော်ရွှင်လန်းဆန်းမှုကို ဖြစ်စေလိုတဲ့သဘော၊ ကဗျာ သီဆိုနားဆင်မှုမှာ ဝါသနာထုံတဲ့ တိုင်းရင်းသားတစ်စုရဲ့ သဘောလို ယူရင် ရနိုင်ပါတယ်။

အပျို လူပျိုတွေသာ သီဆိုနားဆင်ကြတဲ့အတွက်လည်း လူမှုရေးကိစ္စတစ်ရပ်အဖြစ် ယူရင် ရနိုင်ပါသေးတယ်။

တေးတိုက်ပွဲတွေမှာ အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုကပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အမျိုးသား တိုက်တေးစာဆိုကပဲဖြစ်ဖြစ် တိုက်တေးတွေကို စတင် သီဆိုနိုင်ပါတယ်။ သူတို့ စဆိုကြတဲ့ တေးကဗျာတွေကတော့ ...

တိုက်မယ်တဲ့ တိုက်မယ်။

ရွာလယ်မှာ ဖျာဖြူခင်းလို့
 လင်းအောင် တိုက်မယ်။
 တိုက်ပါ့မယ်၊ မိငယ်မို့ ကောင်လုံး
 ရွာလယ်မှာ ဖျာဖြူခင်းလို့
 (မကြီးရယ်) လင်းအောင် တိုက်ဦး။

တိုက်တေး စပြီး သီဆိုကြဖို့ ခေါ်လိုက်တဲ့သဘောပါ။ ရွာလယ်မှာ
 ဖျာဖြူခင်းပြီး မိုးလင်းတဲ့အထိ တိုက်တေးတွေ သီဆိုကြမယ်ဆိုတဲ့
 အကြောင်းပါပဲ။

တချို့ကတော့ တစ်ဖက်က အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုကို မထိ
 တထိ စတဲ့သဘောလည်း ပါအောင်၊ ဟာသလည်း ပါအောင် ကဗျာဖွဲ့ဆို
 ကြပါတယ်။

တိုက်မယ်တဲ့ တိုက်မယ်။
 ယောက္ခမ လှေဦးဆိုး
 ကျိုးအောင် တိုက်မယ်။
 တိုက်ပါ့မယ်၊ မိငယ်မို့ ကောင်လုံး။
 ယောက္ခမ လှေဦးဆိုးကိုလှ
 (မကြီးရယ်) ကျိုးအောင် တိုက်ဦး။

ဒီကဗျာမှာတော့ တစ်ဖက်က အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုရဲ့
 လှေကို ယောက္ခမလှေလို့ တိုက်တေးဆိုသူက အဆိုပြုပါတယ်။
 အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုကို သူ့ချစ်သူလို့ သွယ်ဝိုက်ပြီး ပြော
 လိုက်ခြင်းပါပဲ။

ဒီအပြင် အမျိုးသမီး တိုက်တေးဆိုသူရဲ့ လှေဦးပိုင်း ဆွေးမြည့်နေ
 တာကိုလည်း အမျိုးသား တိုက်တေးစာဆိုက သတိပြုမိပုံရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဆွေးမြည့်နေတဲ့ လှေဦးပိုင်းကို ကျိုးသွားအောင် တိုက်
 သလိုပဲ အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုကို ဒီတေးတိုက်ပွဲမှာ မရှုမလှ ရှုံး
 သွားအောင် တိုက်ပါမယ်လို့ စိန်ခေါ်လိုက်တာပါပဲ။

ဒီလို အမျိုးသား တိုက်တေးစာဆိုက ခနဲ့တဲ့တဲ့ ဆိုလိုက်တဲ့ တေးသံကို အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုကလည်း သတိပြုမိပုံရပါတယ်။ ပြီးတော့ တိုက်တေးစာဆိုရဲ့ အသံကြည်လင်ပြတ်သားမှု မရှိတာကိုလည်း အမှတ်ထားမိပုံ ရပါတယ်။

ဒီအချက်ကိုပဲ အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုက တိုက်ကွက်တစ်ခု အနေနဲ့ ယူလိုက်ပါတယ်။

ဒါနဲ့တစ်ဆက်တည်းပဲ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ မကြာခဏ ကြားနေရတဲ့ ကြက်သူငယ်ရဲ့ အသံကိုလည်း သတိပြုမိပုံရပါတယ်။ ဒီအချက်ကို အကြောင်းပြုရင်း အမျိုးသမီး တိုက်တေးစာဆိုက တေးတစ်ပုဒ်ကို ထိထိမိမိ ပြန်ပြီး သီဆိုလိုက်ပါတယ်။

အသံက မကျယံ့တကျယ်
ကြက်သူငယ်ပါ မခြား။
တေးမယ်ကို မရှက်လိုက်
တေးတိုက်မယ်လား။

ဒီလို ထိထိမိမိ ခနဲ့လိုက်တဲ့ တေးသံကို ကြားလိုက်ရတဲ့အခါမှာ ပရိသတ်တွေရဲ့ ဝေါခနဲ ပြုလာမယ့်ရယ်သံကို ကြားရမယ်ဆိုတာ မှန်းဆနိုင်ပါတယ်။

ဒါဟာ တေးတိုက်ပွဲတစ်ခုရဲ့ အစပျိုးပုံ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို အစပျိုးပြီးနောက် အမျိုးသားစာဆိုနဲ့ အမျိုးသမီးစာဆိုတို့ဟာ အပြန်အလှန် တိုက်တေးတွေ သီဆိုကြပါတော့တယ်။

တိမ်ကောလာရတဲ့ တေးတိုက်ပွဲ

အင်းလေး 'တေးတိုက်ပွဲ'တွေ တိမ်ကောသွားရပုံဟာလည်း အတော်စိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းပါတယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီက ပြည်မမှာ 'ပြဇာတ်'စာအုပ်တွေ အတော်ခေတ်စားခဲ့တာကို အမှတ်ရပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီ ပြဇာတ်စာအုပ်တွေဟာ အင်းလေးကန်အထိ ပျံ့နှံ့လာပါတော့တယ်။

ပြဇာတ်စာအုပ်အပြင် ကဗျာလင်္ကာတွေနဲ့ ဖွဲ့ဆိုထားကြတဲ့ တခြား စာအုပ်တွေလည်း ရောက်ရှိလာပါတယ်။ ဒီအပြင် 'ဓာတ်စက်'စတဲ့ ဖျော်ဖြေမှုမျိုးတွေလည်း ရောက်ရှိလာပါတော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အင်းလေး ကျေးတောနေတွေဟာ ဓာတ်ပြားသီချင်းတွေကို နားထောင်တတ်လာကြပါတယ်။

ပြဇာတ်'စာအုပ်ပါ လွမ်းချင်း ငိုချင်းကဗျာတွေကို ကျက်မှတ်ရွတ်ဆိုလာကြပါတော့တယ်။

ဒီလို ကျက်မှတ်ရွတ်ဆိုကြတဲ့ ကဗျာတွေကိုလည်း စာအုပ်ထဲက ရွေးနုတ်ထားတဲ့ 'စာအုပ်ထုတ်တေး'ရယ်လို့ ခွဲခြား အမည်ပေးခဲ့ကြပါတယ်။ အဲသလို ကျက်မှတ်ရွတ်ဆိုရတာက စိတ်ကူးစိတ်သန်းတွေလည်း မလိုဘူး၊ ကဗျာဖွဲ့နွဲ့တတ်ဖို့လည်း မလိုဘူး။

ဒါကြောင့် ကဗျာကျက်မှတ်ရွတ်ဆိုတဲ့ အလေ့ဟာ တေးတိုက်ပွဲတွေကို တဖြည်းဖြည်း လွမ်းလာပါတယ်။ အရိုးခံသက်သက်ဖြစ်တဲ့ တိုက်တေးကဗျာတွေထက် မန္တလေးခေတ် 'အယဉ်အနု'တွေပါတဲ့ ပြဇာတ်စာအုပ်ပါ တေးကဗျာကို အင်းလေး ကျေးတောနေတို့က စွဲမက်လာကြခြင်းပဲ ဖြစ်မယ် ထင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် 'တိုက်တေး'တွေမှာ ပြဇာတ်စာအုပ်ပါ ကဗျာတွေရဲ့ လွမ်းမိုးမှု၊ ဇာတ်သီချင်းတွေရဲ့ လွမ်းမိုးမှုကို တွေ့ရပါတယ်။

'ဖုန်းမောင်' 'ဖုန်းမယ်' ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေဟာ ပြဇာတ်စာအုပ်ပါ တေးကဗျာတွေနဲ့ ဇာတ်သီချင်းတွေဆီက ရလိုက်တဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဒီလိုနဲ့ အင်းလေး ကျေးတောနေတို့ရဲ့ အာရုံမှာ တေးတိုက်ပွဲတွေဟာ တဖြည်းဖြည်း ပျောက်ကွယ်လာပါတော့တယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီမှာပဲ အင်းလေး တေးတိုက်ပွဲတွေဟာ အတော်တိမ်ကောနေပါပြီ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးလည်း ဖြစ်လိုက်ရော 'တေးတိုက်ပွဲ'တွေဟာလည်း လုံးဝ ပျောက်ကွယ်သွားပါတော့တယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးတော့လည်း နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးတွေ ပြောင်းလဲတာနဲ့ဆိုတော့ 'တေးတိုက်ပွဲ'တွေဟာ ပြန်လည် အသက်ဝင်မလာတော့ပါဘူး။ လုံးဝ ပျောက်ကွယ်သွားပါတော့တယ်။ အင်းလေး တိုက်တေးတွေသာ ပြန်ကျလို့ ကျန်ရစ်ပါတော့တယ်။

mgyoe.com SAMPLE BOOK
‘တေးတိုက်ပွဲ’မှာ သီဆိုတဲ့ တိုက်တေးကဗျာတွေကို လေ့လာကြည့်
တဲ့အခါ ‘ချစ်မှုကြိုက်မှု’ကို အခြေခံပြီး ဖွဲ့နွဲ့ထားတဲ့ တေးကဗျာတွေကို
အများဆုံး တွေ့ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကလည်း ကျေးလက် တေးကဗျာတွေရဲ့ အစဉ်အလာအတိုင်း
ပါပဲ။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးက ကျေးလက်တေးကဗျာတွေကို ကြည့်ရင်
လည်း ‘ချစ်မှုကြိုက်မှု’ကို ဦးတည်ဖွဲ့ဆိုကြတဲ့ တေးကဗျာတွေကို အများ
ဆုံး တွေ့ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်းလေး တိုက်တေးတွေမှာ ပျိုရွယ်တဲ့ အင်းလေး ကျေးတောနေ
တို့ရဲ့ ဘဝ၊ သူတို့ရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်း၊ သူတို့ရဲ့ အတွေ့အမြင်၊ သူတို့ရဲ့
အဆင်အခြင်၊ သူတို့ရဲ့ ဓလေ့၊ သူတို့ရဲ့ စေတနာတို့ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါ
တယ်။

အင်းလေး တိုက်တေးစာဆိုတွေဟာ ‘ချစ်မှုကြိုက်မှု’ကို အခြေခံ
ဖွဲ့ဆိုကြတယ် ဆိုပေမဲ့ ဒီအကြောင်းအရာတစ်ခုတည်းကိုပဲ စွဲစွဲမြဲမြဲ ဖွဲ့ဆို
ခဲ့သူတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းဟာ သူတို့ ပတ်ဝန်းကျင်
မှာ တကယ်ထိတွေ့ခဲ့ရတဲ့ သူတို့ အကြည့်အမြင်၊ သူတို့ အဆင်အခြင်၊
သူတို့ အကြားအနာတို့ကို အခြေပြုပြီး ကျက်စားဖွဲ့ဆိုတာကို တွေ့ရပါ
တယ်။

သူတို့ဟာ သူတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းနဲ့ ရေမြေ
တောတောင် သဘာဝကို ကျော်လွှားပြီး စိတ်ကူးဖွဲ့နွဲ့ခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။
‘ကောက်စိုက်မ’တွေဟာ သူတို့ လုပ်ငန်းခွင်ထဲကနေပြီး အချစ်အလွမ်း
ကဗျာတွေကို ဖွဲ့ဆိုခဲ့သလို အင်းလေး ကျေးတောနေတို့ဟာလည်း သူတို့
လုပ်ငန်းဆောင်တာမှာ တွေ့ရကြုံရတာတွေကို အခြေခံပြီး အချစ်ကဗျာ၊
အလွမ်းကဗျာတွေကို ဖွဲ့ကြပါတယ်။

ကောက်စိုက်မတွေက သူတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ သစ်ပင်၊ ချောင်း
ကန်တွေ၊ သူတို့ ခြံယာလယ်မြေတွေကို ချစ်ခင်နှစ်သက်စွာနဲ့ ကဗျာဖွဲ့ဆို
ခဲ့ကြသလိုပဲ အင်းလေး ကျေးတောနေတို့ဟာလည်း သူတို့ပတ်ဝန်းကျင်
မှာရှိတဲ့ ‘ကြာပင်’ ‘ငါး’ ‘တောင်ဖိလာ’ ‘တောင်ခမောက်’ ‘အင်းတိမ်ချောင်း’
စတဲ့ သဘာဝတွေကို အခြေပြုပြီး ကဗျာဖွဲ့ခဲ့ကြပါတယ်။

ကောက်စိုက်မတွေက ချစ်မှုရေးရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘုရားကို တိုင်